

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Komunikat dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 17 sierpnia 2023 r. w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2023/2024
<i>Egzamin:</i>	Egzamin ósmoklasisty
<i>Przedmiot:</i>	Język polski Matematyka Języki obce nowożytne
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – styczeń i maj 2024 r. Termin dodatkowy – maj i czerwiec 2024 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	17 sierpnia 2023 r.

Na podstawie art. 9a ust. 2 pkt 10 lit. a tiret trzecie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹ podaję informację o szczegółowych sposobach dostosowania warunków i form przeprowadzania **egzaminu ósmoklasisty** do potrzeb:

- 1) zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- 2) uczniów, o których mowa w art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe*² (cudzoziemców)
- 3) uczniów – obywateli Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa³ albo którzy przebywają legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, zwanych dalej „uczniami – obywatelami Ukrainy”.

1. Dostosowanie **form** egzaminu ósmoklasisty polega na przygotowaniu odrębnych arkuszy dostosowanych do potrzeb i możliwości zdających.
2. Dostosowanie **warunków** przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty polega między innymi na:
  - 1) zminimalizowaniu ograniczeń wynikających z niepełnosprawności, niedostosowania społecznego lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym ucznia
  - 2) zapewnieniu uczniowi miejsca pracy odpowiedniego do jego potrzeb edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych
  - 3) wykorzystaniu odpowiedniego sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych
  - 4) odpowiednim przedłużeniu czasu przewidzianego na przeprowadzenie egzaminu ósmoklasisty
  - 5) ustaleniu zasad oceniania rozwiązań zadań wykorzystywanych do przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty, o których mowa w art. 9a ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie oświaty, uwzględniających potrzeby edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia
  - 6) zapewnieniu obecności i pomocy w czasie egzaminu ósmoklasisty nauczyciela wspomagającego ucznia w czytaniu lub pisaniu⁴ lub specjalisty odpowiednio z zakresu danego rodzaju niepełnosprawności, niedostosowania społecznego lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym, jeżeli jest to niezbędne do uzyskania właściwego kontaktu z uczniem lub pomocy w obsłudze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych.
3. Możliwe sposoby dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty dla poszczególnych grup zdających wskazane są w **Tabelach 1.1–1.19**.

---

¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 2230.

² Dz.U. z 2023 r. poz. 900.

³ Dz.U. z 2023 r. poz. 103, z późn. zm.

⁴ Pomoc nauczyciela wspomagającego może obejmować (a) tylko czytanie, (b) tylko pisanie, (c) czytanie i pisanie – w zależności od potrzeb. W każdym przypadku przebieg egzaminu musi być rejestrowany za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk.

4. Uczniowie⁵ uprawnieni do dostosowania:

Lp.	Uczeń:	Dostosowanie		Podstawa (dokument)
		formy	warunków	
1.	posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność	tak	tak	orzeczenie ⁶
2.	posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niedostosowanie społeczne lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym	nie	tak	orzeczenie
3.	posiadający orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania	nie	tak	orzeczenie
4.	chory lub niesprawny czasowo oraz uczeń z chorobami przewlekłymi	nie	tak	zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza, a w przypadku ucznia z chorobami przewlekłymi – również orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania
5.	posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się ⁷ : z dysleksją, z dysgrafią, z dysortografią, z dyskalkulią	nie	tak	opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej ⁸
6.	który w roku szkolnym 2023/2024 był objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole ze względu na: a. trudności adaptacyjne związane z wcześniejszym kształceniem za granicą b. zaburzenia komunikacji językowej c. sytuację kryzysową lub traumatyczną	nie	tak	pozytywna opinia rady pedagogicznej, a w przypadku uczniów z zaburzeniami komunikacji językowej – również opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej
7.	o którym mowa w art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. <i>Prawo oświatowe</i>	tak	tak	pozytywna opinia rady pedagogicznej

⁵ Ilekroć w niniejszym dokumencie jest mowa o „uczniu”, rozumie się przez to również słuchacza.

⁶ Orzeczenie wydane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1743, z późn. zm.).

⁷ Nie dotyczy to uczniów posiadających opinię dotyczącą objęcia danego ucznia opieką psychologiczno-pedagogiczną.

⁸ Opinia o specyficznych trudnościach w uczeniu się wydana przez zespół opiniujący publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, albo niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym niepublicznej poradni specjalistycznej, spełniającej warunki, o których mowa w art. 127 ust. 11 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz.U. z 2023 r. poz. 900), tj. założonej zgodnie z art. 168 tej ustawy oraz zatrudniającej pracowników posiadających kwalifikacje określone dla pracowników publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Zgodnie z przepisami § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 373, z późn. zm.) opinia poradni może być wydana uczniowi nie wcześniej niż po ukończeniu III klasy szkoły podstawowej i nie później niż do ukończenia szkoły podstawowej.

Lp.	Uczeń:	Dostosowanie		Podstawa (dokument)
		formy	warunków	
	(cudzoziemiec), któremu ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu			
8.	obywatel Ukrainy	tak	tak	pozytywna opinia rady pedagogicznej
9.	z zaburzeniem widzenia barw	tak	nie	zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza.

5. Zaświadczenie o stanie zdrowia, o którym mowa w pkt 4.4. oraz 4.9., lub opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, o której mowa w pkt 4.5. oraz 4.6., przedkłada się dyrektorowi szkoły nie później niż do **16 października 2023 r.** W sytuacjach losowych zaświadczenie lub opinia mogą być przedłożone w terminie późniejszym, niezwłocznie po otrzymaniu dokumentu.
6. Opinia rady pedagogicznej, o której mowa w pkt 4.6., 4.7. i 4.8., jest wydawana na wniosek:
  - 1) nauczyciela lub specjalisty wykonującego w szkole zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prowadzących zajęcia z uczniem w szkole, po uzyskaniu zgody rodziców⁹ albo pełnoletniego ucznia, lub
  - 2) rodziców albo pełnoletniego ucznia.
7. Dla uczniów wymienionych w pkt 4.2.–4.6. nie przygotowuje się odrębnych arkuszy egzaminacyjnych. Dla uczniów wymienionych w pkt 4.7. nie przygotowuje się odrębnych arkuszy egzaminacyjnych z języka obcego nowożytnego.
8. Dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel jest zobowiązany do zapoznania uczniów i ich rodziców z możliwymi sposobami dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty oraz do poinformowania rodziców uczniów o trybie ustalania proponowanych dostosowań, nie później niż do **28 września 2023 r.**
9. W przypadku uczniów – obywateli Ukrainy, którzy rozpoczęli naukę w klasie VIII szkoły podstawowej po 30 września 2023 r., dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel jest zobowiązany do zapoznania uczniów i ich rodziców z możliwymi sposobami dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty oraz do poinformowania rodziców uczniów o trybie ustalania proponowanych dostosowań w terminie umożliwiającym złożenie deklaracji.
10. Rada pedagogiczna, spośród możliwych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty, wskazanych w **Tabelach 1.1–1.19**, wskazuje sposób lub sposoby dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty dla danego ucznia.

⁹ Ilekroć w niniejszym dokumencie jest mowa o „rodzicu”, rozumie się przez to również opiekuna prawnego ucznia.

11. **W szczególnych przypadkach losowych lub zdrowotnych** dyrektor szkoły, na wniosek rady pedagogicznej, może wystąpić do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej z wnioskiem o wyrażenie zgody na przystąpienie ucznia do egzaminu ósmoklasisty w **warunkach** dostosowanych do jego potrzeb edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, **nieujętych w niniejszym komunikacie**. Wniosek powinien być uzasadniony i potwierdzony stosownymi dokumentami. Uzgodnienia pomiędzy dyrektorem szkoły a dyrektorem okręgowej komisji egzaminacyjnej odbywają się w formie pisemnej nie później niż do **16 listopada 2023 r.** Jeżeli konieczność przyznania dostosowań, o których mowa powyżej, nastąpi po tym terminie, stosowne uzgodnienia muszą zostać przeprowadzone niezwłocznie po uzyskaniu przez dyrektora szkoły informacji o potrzebie takich dostosowań. Wniosek generowany jest w [SIOEO](#), a następnie przesyłany do OKE.
12. Do **21 listopada 2023 r.** dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel informuje na piśmie (załącznik 4b w *Informacji o sposobie organizacji i przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty obowiązującej w roku szkolnym 2023/2024*) rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia o wskazanych sposobach dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych tego ucznia.
13. Rodzice ucznia lub pełnoletni uczeń składają oświadczenie o korzystaniu albo niekorzystaniu ze wskazanych sposobów dostosowania, o których mowa w pkt 12., nie później niż do **24 listopada 2023 r.** (jako oświadczenie w załączniku wymienionym w pkt 12.).
14. W przypadku uczniów – obywateli Ukrainy, którzy rozpoczęli naukę w klasie VIII szkoły podstawowej po 30 września 2023 r., dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel przekazuje informację, o której mowa w pkt 12., w terminie umożliwiającym złożenie deklaracji przystąpienia do egzaminu. Rodzice ucznia składają oświadczenie o korzystaniu albo niekorzystaniu ze wskazanych sposobów dostosowania w ciągu 3 dni od otrzymania informacji od dyrektora szkoły lub upoważnionego przez niego nauczyciela.
15. Jeżeli konieczność dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty wystąpi po **24 listopada 2023 r.**, dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel informuje niezwłocznie na piśmie rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia o wskazanym przez radę pedagogiczną sposobie lub sposobach dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty.

Dyrektor szkoły informuje niezwłocznie dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej o konieczności dostosowania **formy** przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty dla danego ucznia i przekazuje dane osobowe tego ucznia.
16. Przystąpienie do egzaminu ósmoklasisty w warunkach i formie dostosowanych do potrzeb i możliwości ucznia zapewnia przewodniczący zespołu egzaminacyjnego.

17. Egzamin ósmoklasisty powinien odbywać się w oddzielnej sali, jeżeli zdający korzysta z co najmniej jednego z następujących dostosowań:
- 1) korzystanie z urządzeń technicznych
  - 2) korzystanie z płyty CD z dostosowanym nagraniem w przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego
  - 3) udział nauczyciela wspomagającego (członka zespołu nadzorującego) w czytaniu i/lub pisaniu
  - 4) czas przedłużony o dodatkowe przerwy
  - 5) korzystanie z pomocy nauczyciela tłumacza (ma on status nauczyciela wspomagającego, może być członkiem zespołu nadzorującego)
  - 6) korzystanie z pomocy / udział w egzaminie specjalisty, np. psychologa, pedagoga (członka zespołu nadzorującego).
18. Gdy do przystąpienia do egzaminu ósmoklasisty w oddzielnej sali uprawnionych jest dwóch lub więcej uczniów w danej szkole, którym przysługują dostosowania wymienione w pkt 17.1. i 17.2., możliwe jest przeprowadzenie egzaminu dla wszystkich uczniów przystępujących do danego egzaminu w jednej sali, pod warunkiem że przebieg egzaminu nie będzie zakłócony dla żadnego z tych zdających. Wyjątek stanowi sytuacja, w której dostosowanie dotyczy zdających egzamin z różnych języków obcych nowożytnych.
19. Jeżeli w niniejszym *Komunikacie* jest mowa o przedłużeniu czasu na wykonanie zadań z arkusza standardowego, oznacza to, że pracę z arkuszem można przedłużyć:
- 1) z języka polskiego – nie więcej niż o 60 minut
  - 2) z matematyki – nie więcej niż o 50 minut
  - 3) z języka obcego nowożytnego – nie więcej niż o 45 minut.
- Czas pracy z arkuszem dostosowanym do rodzaju niepełnosprawności wydrukowany na stronie tytułowej arkusza uwzględnia przedłużenie, o którym mowa powyżej.
20. Jeżeli zdający korzysta z pomocy nauczyciela wspomagającego w czytaniu i/lub pisaniu, przebieg egzaminu ósmoklasisty musi być rejestrowany za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk. Zapis dźwiękowy stanowi integralną część pracy egzaminacyjnej.
21. Nauczyciel wspomagający lub specjalista z zakresu danego rodzaju niepełnosprawności, niedostosowania społecznego lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym może wchodzić w skład zespołu nadzorującego jako jeden z nauczycieli.
22. Jeżeli do egzaminu ósmoklasisty z matematyki przeprowadzanego w języku danej mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub języku regionalnym albo do egzaminu ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego przystępuje uczeń, który korzysta z dostosowania warunków przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty polegającego na obecności i pomocy nauczyciela wspomagającego, w skład zespołu nadzorującego przebieg egzaminu ósmoklasisty z danego przedmiotu w danej sali egzaminacyjnej zamiast jednego z nauczycieli może wchodzić nauczyciel danego języka będący nauczycielem wspomagającym.
23. Zasady przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty dla osób korzystających z komputera lub pomocy nauczyciela wspomagającego są określone w *Informacji o sposobie*

organizacji i przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty obowiązującej w roku szkolnym 2023/2024.

24. Uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym lub niepełnosprawności sprzężone¹⁰, gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym, nie przystępuje do egzaminu ósmoklasisty.
25. Uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawności sprzężone inne niż wymienione w pkt 24. może być zwolniony przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej z obowiązku przystąpienia do egzaminu ósmoklasisty na wniosek rodziców pozytywnie zaopiniowany przez dyrektora szkoły, złożony nie później niż **do 30 listopada 2023 r.**
26. W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawności sprzężone istnieje możliwość skorzystania z dostosowań przewidzianych dla poszczególnych rodzajów niepełnosprawności. Dostosowanie takie **wymaga pisemnego porozumienia** dyrektora szkoły z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej (**do 16 listopada 2023 r.**). Wniosek dyrektora szkoły w tej sprawie powinien być uzasadniony i potwierdzony stosownymi dokumentami. Wniosek generowany jest w , a następnie przesyłany do OKE.
27. W szczególnych przypadkach wynikających ze stanu zdrowia lub niepełnosprawności ucznia, za zgodą dyrektora właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej, egzamin ósmoklasisty może być przeprowadzony w innym miejscu niż szkoła (np. w domu). Zgodę na przeprowadzenie egzaminu w miejscu innym niż szkoła dyrektor właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej może wyrazić na udokumentowany wniosek dyrektora szkoły – przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego w danej szkole, złożony w porozumieniu z rodzicami ucznia albo pełnoletnim uczniem nie później niż **do 14 lutego 2024 r.**

Jeżeli konieczność przyznania dostosowania, o którym mowa powyżej, nastąpi po ww. terminie, stosowne uzgodnienia muszą zostać przeprowadzone niezwłocznie po uzyskaniu przez dyrektora szkoły informacji o potrzebie takiego dostosowania.

28. Dyrektor szkoły zamawia w Systemie Informatycznym Obsługującym Egzaminatory Ogólnokształcące (SIOEO):
- 1) arkusze w dostosowanych formach
  - 2) arkusze dla nauczycieli wspomagających
  - 3) płyty CD do arkuszy standardowych z języka obcego nowożytnego z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
- Wyjątek od powyższej zasady stanowią arkusze dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz dla uczniów z zaburzeniem widzenia barw – w ich przypadku dyrektor szkoły przesyła (**do 16 listopada 2023 r.**) pisemne zamówienie na arkusz w formie dostosowanej do potrzeb ucznia z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub do potrzeb

¹⁰ O niepełnosprawnościach sprzężonych mówimy, gdy u ucznia niesłyszącego lub słabosłyszącego, niewidomego lub słabowidzącego, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną albo z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, występuje co najmniej jeszcze jedna z wymienionych niepełnosprawności.

ucznia z zaburzeniem widzenia barw do dyrektora właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej (por. pkt 26.).

 Tabela 1.1	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-200		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i> do 180 minut	<i>matematyka</i> do 150 minut	<i>język obcy</i> do 135 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Arkusz dostosowany do dysfunkcji, który uwzględnia:
  - a) przedłużenie czasu
  - b) uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi (tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszytach zadań egzaminacyjnych).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
2. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) przy odczytywaniu poleceń i tekstów oraz przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
3. Zapisywanie odpowiedzi do zadań na komputerze, jeżeli w toku edukacji zdający został wdrożony do tej formy pracy (możliwe wtedy, gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie i dokonanie prawidłowej oceny odpowiedzi do zadań w pracy egzaminacyjnej LUB gdy zdający posługuje się alternatywnymi i wspomagającymi metodami komunikacji).
4. Obecność w sali osoby niezbędnej dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym oraz/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych (osoba ta może być członkiem zespołu nadzorującego).
5. Dostosowanie miejsca pracy do dysfunkcji ucznia.

 Tabela 1.2	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie słabowidzący		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	Arkusz zapisany czcionką 16 pkt: O*- 400 Arkusz zapisany czcionką 24 pkt: O*- 500		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i> do 180 minut	<i>matematyka</i> do 150 minut	<i>język obcy</i> do 135 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

- Arkusz dostosowany do dysfunkcji (zapisany czcionką 16 pkt lub 24 pkt), który uwzględnia:
  - przedłużenie czasu
  - uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi (tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszyte zadań egzaminacyjnych).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
- Arkusz w formie plików .pdf lub MS Word, nagrany na płycie CD (możliwe wtedy, gdy zdający korzysta z komputera).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
- Zapisywanie odpowiedzi do zadań na komputerze, jeżeli w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej formy pracy.
- Korzystanie z przyborów optycznych, którymi uczeń posługuje się na co dzień.
- Oświetlenie stanowiska pracy dostosowane do dysfunkcji ucznia.
- Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) w pisaniu i/lub czytaniu.

Dostosowanie możliwe tylko wtedy, gdy wada wzroku znacznie utrudnia lub uniemożliwia uczniowi czytanie i/lub pisanie oraz gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem.
- Zapewnienie obecności tyflop pedagoga (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem oraz/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.

 Tabela 1.3	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie niewidomi		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	Arkusz w piśmie Braille'a: O*- 600 Arkusz w czarnodruku: O*- 660		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i> do 180 minut	<i>matematyka</i> do 150 minut	<i>język obcy</i> do 135 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

- Arkusz:
  - w piśmie Braille'a wraz z czarnodrukiem (oba materiały stanowią komplet) ALBO
  - wyłącznie w czarnodruku
 dostosowany do dysfunkcji, który uwzględnia przedłużenie czasu.
Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.
Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z dostosowanym nagraniem, tj. z bardzo długimi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
- Arkusz w czarnodruku w formie plików .pdf lub MS Word, nagrany na płycie CD (możliwe wtedy, gdy zdający korzysta z komputera).
Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z dostosowanym nagraniem, tj. z bardzo długimi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
- Korzystanie ze sprzętu i oprogramowania specjalistycznego, których zdający używa w procesie dydaktycznym.
- Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego), który odczytuje uczniowi polecenia i teksty z czarnodruku oraz zapisuje odpowiedzi ucznia na kartkach dołączonych do czarnodruku (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
- Zapewnienie obecności tyflop pedagoga (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem oraz/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.

 Tabela 1.4	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie niestyszący Uczniowie słabosłyszący		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-700		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i> do 180 minut	<i>matematyka</i> do 150 minut	<i>język obcy</i> do 135 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Arkusz dostosowany do dysfunkcji, który uwzględnia:
  - a) przedłużenie czasu
  - b) uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi (tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszycie zadań egzaminacyjnych).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych nie jest dołączana płyta CD.
2. Zapewnienie w czasie egzaminu obecności surdopedagoga lub tłumacza języka migowego (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem oraz/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.
3. Przystąpienie do egzaminu w oddzielnej sali (zdający rozwiązuje zadania w arkuszu z danego języka obcego nowożytnego bez zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu).

 Tabela 1.5	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-800		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
	do 180 minut	do 150 minut	do 135 minut	

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Arkusz dostosowany do dysfunkcji, który uwzględnia:
  - a) przedłużenie czasu
  - b) uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi (tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszycie zadań egzaminacyjnych).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z nagraniem dostosowanym do potrzeb tej grupy uczniów, tj. w odpowiednim tempie, z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
2. Zapewnienie obecności specjalisty z zakresu niepełnosprawności (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem oraz/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.

 Tabela 1.6	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z afazją		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-900		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i> do 180 minut	<i>matematyka</i> do 150 minut	<i>język obcy</i> do 135 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Arkusz dostosowany do dysfunkcji, który uwzględnia:
  - a) przedłużenie czasu
  - b) uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi (tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszycie zadań egzaminacyjnych).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z nagraniem dostosowanym do potrzeb tej grupy uczniów, tj. w odpowiednim tempie, z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
2. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) przy odczytywaniu poleceń i tekstów oraz przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
3. Zapisywanie odpowiedzi do zadań na komputerze, jeżeli w toku edukacji zdający został wdrożony do tej formy pracy (możliwe wtedy, gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie i dokonanie prawidłowej oceny odpowiedzi do zadań w pracy egzaminacyjnej LUB gdy zdający posługuje się alternatywnymi i wspomagającymi metodami komunikacji).
4. Zapewnienie obecności specjalisty z zakresu niepełnosprawności, np. logopedy (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem oraz/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.

 Tabela 1.7	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-Q00		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i> do 180 minut	<i>matematyka</i> do 150 minut	<i>język obcy</i> do 135 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Arkusz dostosowany do dysfunkcji, który uwzględnia:
  - a) przedłużenie czasu
  - b) uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi (tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszyte zadań egzaminacyjnych).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z nagraniem dostosowanym do potrzeb tej grupy uczniów, tj. w odpowiednim tempie, z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
2. Zapisywanie odpowiedzi do zadań na komputerze (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do tej formy pracy).
3. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) w pisaniu i/lub czytaniu (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
4. Dostosowanie miejsca pracy do dysfunkcji ucznia.

 <p>Tabela 1.8</p>	<p><i>Uprawnieni do dostosowania</i></p>	<p>Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną innymi przyczynami niż mózgowo porażenie dziecięce</p> <p>Uczniowie z czasową niesprawnością rąk</p>		
	<p><i>Podstawa uprawnienia</i></p>	<p>Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową: orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego</p> <p>Uczniowie z czasową niesprawnością rąk: zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza</p>		
	<p><i>Oznaczenie arkusza</i></p>	<p>O*-100</p>		
	<p><i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i></p>	<p><i>język polski</i></p> <p>120 minut</p>	<p><i>matematyka</i></p> <p>100 minut</p>	<p><i>język obcy</i></p> <p>90 minut</p>

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*.
2. Zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszyte zadań egzaminacyjnych, bez przenoszenia ich na kartę odpowiedzi.
3. Zapisywanie odpowiedzi do zadań na komputerze (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do tej formy pracy).
4. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) w pisaniu i/lub czytaniu (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
W przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego uczeń korzystający z pomocy nauczyciela wspomagającego ma obligatoryjnie przyznaną płytę CD z dostosowanym nagraniem wraz z przedłużeniem czasu trwania egzaminu (patrz pkt 5.).
5. Płyta CD do arkuszy standardowych z języka obcego nowożytnego z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
Przyznanie tego dostosowania oznacza obligatoryjne przyznanie dostosowania określonego w pkt 1. w maksymalnym wymiarze, tj. przedłużenia czasu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty o 45 minut.
6. Dostosowanie miejsca pracy do dysfunkcji ucznia.

 Tabela 1.9	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie, o których mowa w art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. <i>Prawo oświatowe (cudzoziemcy)</i> , którym ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Pozytywna opinia rady pedagogicznej		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	W przypadku arkuszy z języka polskiego i matematyki: O*- C00 W przypadku arkuszy z języka obcego: OJ**- 100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
	do 180 minut	do 150 minut	90 minut	

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Arkusz z języka polskiego i matematyki dostosowany do potrzeb zdających. W przypadku arkusza z języka polskiego dostosowanie obejmuje również zasady oceniania rozwiązań zadań.

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza z języka polskiego i matematyki jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.
2. Pomoc nauczyciela (członka zespołu nadzorującego), który przed przystąpieniem ucznia do pracy odczytuje z arkusza rezerwowego jeden raz głośno, po kolei wszystkie teksty liczące po 250 wyrazów lub więcej, stanowiące podstawę zadań egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego (możliwe tylko wtedy, gdy poważne trudności w samodzielnym czytaniu i rozumieniu dłuższego tekstu zostały wskazane w opinii rady pedagogicznej).
3. Przystąpienie do egzaminu w oddzielnej sali (dotyczy egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego i matematyki).
4. Możliwość korzystania ze słownika dwujęzycznego w wersji papierowej lub elektronicznej (język polski – język rodzimy zdającego i język rodzimy zdającego – język polski, z zastrzeżeniem że w przypadku egzaminu z języka obcego nie może być to słownik języka, z którego uczeń zdaje egzamin). Słownik zapewnia szkoła lub uczeń.

 Tabela 1.10	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	Właściwe dla danych niepełnosprawności sprzężonych		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i> do 180 minut	<i>matematyka</i> do 150 minut	<i>język obcy</i> do 135 minut
Możliwe sposoby dostosowania (sposób zamawiania arkuszy dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi jest opisany w pkt 28 Komunikatu)				
1. Arkusz dostosowany do dysfunkcji, zamówiony <u>w porozumieniu (w formie pisemnej) z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej do 16 listopada 2023 r.</u> (por. pkt 28. Komunikatu).				
2. Skorzystanie z dostosowań przewidzianych dla poszczególnych rodzajów niepełnosprawności. Dostosowanie takie <u>wymaga pisemnego porozumienia</u> dyrektora szkoły z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej <u>do 16 listopada 2023 r.</u> (por. pkt 26. Komunikatu).				

 Tabela 1.11	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się : z dysleksją, z dysgrafią, z dysortografią, z dyskalkulią		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w SIOEO sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

- Zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszytcie zadań egzaminacyjnych, bez przenoszenia ich na kartę odpowiedzi.
- Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*, jeżeli zachodzi taka uzasadniona potrzeba (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji szkolnej uczeń korzystał z takiego sposobu wyrównywania szans edukacyjnych w związku z posiadaną opinią i fakt ten jest udokumentowany). Przedłużenie czasu dotyczy egzaminu z:
  - z języka polskiego – w przypadku opinii o dysleksji lub dysortografii
  - z matematyki – w przypadku opinii o dyskalkulii lub dysleksji
  - z języków obcych nowożytnych – w przypadku opinii o dysleksji.
- Zapisywanie odpowiedzi do zadań na komputerze (możliwe tylko wtedy, gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie i dokonanie prawidłowej oceny odpowiedzi do zadań w pracy egzaminacyjnej oraz gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do tej formy pracy).
- Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego), który zapisuje odpowiedzi zdającego do zadań otwartych (możliwe tylko wtedy, gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie odpowiedzi do zadań w pracy egzaminacyjnej i gdy uczeń w toku edukacji został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
W przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego uczeń korzystający z pomocy nauczyciela wspomagającego ma obligatoryjnie przyznaną płytę CD z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie. Korzystanie z płyty z dostosowanym nagraniem wymaga przyznania dostosowania określonego w pkt 2. w maksymalnym wymiarze, tj. przedłużenia czasu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty o 45 minut.
- Pomoc nauczyciela (członka zespołu nadzorującego), który przed przystąpieniem ucznia do pracy odczytuje z arkusza rezerwowego jeden raz głośno, po kolei wszystkie teksty liczące po 250 wyrazów lub więcej, stanowiące podstawę zadań egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego (możliwe tylko wtedy, gdy głęboka dysleksja znacznie utrudnia samodzielne czytanie i zrozumienie dłuższego tekstu lub wtedy, kiedy poważne trudności w samodzielnym czytaniu i rozumieniu dłuższego tekstu zostały wskazane w opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej).

6. Zastosowanie szczegółowych zasad oceniania rozwiązań zadań otwartych, uwzględniających specyficzne trudności w uczeniu się: a) z języka polskiego – w przypadku opinii o dysleksji lub dysortografii   b) z matematyki – w przypadku opinii o dyskalkulii lub dysleksji (jeżeli w opinii o dysleksji wskazane są również problemy z zapisem matematycznym)   c) z języków obcych nowożytnych – w przypadku opinii o dysleksji.
7. Możliwość korzystania z kalkulatora na egzaminie ósmoklasisty z matematyki, jeżeli takie dostosowanie jest wskazane (<u>bezpośrednio</u> wyrażone) w opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej <u>o dyskalkulii</u> i w toku edukacji szkolnej uczeń korzystał z takiego sposobu wyrównywania szans edukacyjnych w związku z posiadaną opinią i fakt ten jest udokumentowany.

 Tabela 1.12	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z chorobami przewlekłymi		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania lub zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

- Korzystanie z zaleconego przez lekarza sprzętu medycznego i leków koniecznych ze względu na chorobę.

W przypadku uczniów ze stwierdzoną cukrzycą korzystających z pompy insulinowej dopuszcza się możliwość korzystania z telefonu komórkowego z aplikacją do mierzenia poziomu glukozy. W takim przypadku uczeń może przystąpić do egzaminu w odrębnej sali albo – jeżeli przystępuje do egzaminu w sali z innymi zdającymi – uczeń nie losuje numeru stolika, przy którym pracuje podczas egzaminu; przewodniczący zespołu nadzorującego wskazuje stół możliwie najbliższy stanowiska zespołu nadzorującego. Przed wejściem na salę egzaminacyjną uczeń przekazuje telefon przewodniczącemu zespołu nadzorującego, który upewnia się, że sygnały przychodzące są wyłączone i umieszcza telefon na stole, przy którym pracuje ZN. Uczeń sygnalizuje konieczność skorzystania z telefonu przez podniesienie ręki.
- Dostosowanie warunków przystępowania do egzaminu do specyfiki choroby.
- Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*, w zależności od potrzeb (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji szkolnej uczeń korzystał z takiego sposobu wyrównywania szans edukacyjnych w związku ze stanem zdrowia i fakt ten jest udokumentowany).
- Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) w pisaniu i/lub czytaniu, jeżeli choroba uniemożliwia pisanie i/lub czytanie (możliwe tylko wtedy, gdy uczeń w toku edukacji został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).

W przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego uczeń korzystający z pomocy nauczyciela wspomagającego ma obligatoryjnie przyznaną płytę CD z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie. Korzystanie z płyty z dostosowanym nagraniem wymaga przyznania dostosowania określonego w pkt 3. w maksymalnym wymiarze, tj. przedłużenia czasu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty o 45 minut.

 Tabela 1.13	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie chorzy lub niesprawni czasowo		
	<i>Podstawa uprawnień</i>	Zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Korzystanie z zaleconego przez lekarza sprzętu medycznego i leków koniecznych ze względu na chorobę.

2. Dostosowanie warunków przystępowania do egzaminu do specyfiki choroby.

3. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego), który zapisuje odpowiedzi dyktowane przez zdającego (możliwe wtedy, gdy uczeń nie może pisać sam i przystępuje do egzaminu w oddzielnej sali).

W przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego uczeń korzystający z pomocy nauczyciela wspomagającego ma obligatoryjnie przyznaną płytę CD z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie. Korzystanie z płyty z dostosowanym nagraniem wymaga przyznania dostosowania określonego w pkt 19. Komunikatu w maksymalnym wymiarze, tj. przedłużenia czasu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty o 45 minut.

 Tabela 1.14	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie niedostosowani społecznie lub zagrożeni niedostosowaniem społecznym		
	<i>Podstawa uprawnień</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Zapewnienie obecności specjalisty, odpowiednio pedagoga resocjalizacji lub socjoterapeuty (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem.

2. Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*, w zależności od potrzeb (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji szkolnej uczeń korzystał z takiego sposobu wyrównywania szans edukacyjnych w związku z zaleceniami określonymi w orzeczeniu i fakt ten jest udokumentowany).

3. Przystąpienie do egzaminu w oddzielnej sali.

 Tabela 1.15	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie, którzy znaleźli się w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Pozytywna opinia rady pedagogicznej		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Zapewnienie obecności specjalisty (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym.
2. Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*, w zależności od potrzeb.
3. Przystąpienie do egzaminu w oddzielnej sali.

 Tabela 1.16	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie, którzy mają trudności adaptacyjne związane z wcześniejszym kształceniem za granicą		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Pozytywna opinia rady pedagogicznej		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*, w zależności od potrzeb (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji szkolnej uczeń korzystał z takiego sposobu wyrównywania szans edukacyjnych w związku z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z wcześniejszym kształceniem za granicą, i fakt ten jest udokumentowany).
2. Przystąpienie do egzaminu w oddzielnej sali.
3. Zastosowanie szczegółowych zasad oceniania rozwiązań zadań otwartych z języka polskiego, jak dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, jeżeli zachodzi taka uzasadniona potrzeba.
4. Możliwość korzystania ze słownika dwujęzycznego w wersji papierowej lub elektronicznej (język polski – język rodzimy zdającego i język rodzimy zdającego – język polski, z zastrzeżeniem że w przypadku egzaminu z języka obcego nie może być to słownik języka, z którego uczeń zdaje egzamin). Słownik zapewnia szkoła lub uczeń.

 Tabela 1.17	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z zaburzeniami komunikacji językowej		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Pozytywna opinia rady pedagogicznej lub opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*, w zależności od potrzeb (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji szkolnej uczeń korzystał z takiego sposobu wyrównywania szans edukacyjnych w związku z zaburzeniami komunikacji językowej, i fakt ten jest udokumentowany).
2. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) w pisaniu i/lub czytaniu (możliwe tylko wtedy, gdy uczeń w toku edukacji został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
W przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego przyznanie tego dostosowania oznacza obligatoryjne przyznanie płyty CD z dostosowanym nagraniem wraz z przedłużeniem czasu trwania egzaminu (patrz pkt 4.).
3. Zastosowanie szczegółowych zasad oceniania rozwiązań zadań otwartych z języka polskiego oraz języków obcych nowożytnych, jak dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, jeżeli zachodzi taka uzasadniona potrzeba.
4. Płyta CD do arkuszy standardowych z języka obcego nowożytnego z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
Przyznanie tego dostosowania oznacza obligatoryjne przyznanie dostosowania określonego w pkt 1. w maksymalnym wymiarze, tj. przedłużenia czasu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty o 45 minut.

Tabela
1.18

*Uprawnieni
do dostosowania*

Dzieci i młodzież będący **obywatelami Ukrainy**, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa albo którzy przebywają legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa

*Podstawa
uprawnienia*

Pozytywna opinia rady pedagogicznej

Oznaczenie arkusza

W przypadku arkuszy z języka polskiego i matematyki: O****U-C00**

W przypadku arkuszy z języka obcego: OJ***U-100**

*Czas trwania egzaminu
z przedmiotów*

<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
do 210 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez rodziców [opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Arkusze dostosowane do potrzeb zdających:

- 1) arkusz z języka polskiego – arkusz treściowo tożsamy z arkuszem dla ucznia, o którym mowa w art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (cudzoziemiec), któremu ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu, z kolejnymi dostosowaniami, tj. instrukcje oraz polecenia w dwóch językach: w języku polskim oraz w tłumaczeniu na język ukraiński, ale: teksty i zadania w języku polskim, zapisywanie rozwiązań do zadań – w języku polskim; w przypadku arkusza z języka polskiego dostosowanie obejmuje również zasady oceniania rozwiązań zadań
- 2) arkusz z matematyki – arkusz treściowo tożsamy z arkuszem dla ucznia, o którym mowa w art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (cudzoziemiec), któremu ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu, ale pełna treść arkusza, tj. instrukcje, polecenia do zadań, treść zadań w dwóch językach: w języku polskim oraz w tłumaczeniu na język ukraiński; zapisywanie rozwiązań zadań możliwe w języku ukraińskim
- 3) arkusz z języka obcego nowożytnego – arkusz treściowo tożsamy z arkuszem w formie standardowej („100”), z dostosowaniami, tj. instrukcje oraz polecenia w dwóch językach: w języku polskim oraz w tłumaczeniu na język ukraiński, zadania w języku obcym, zapisywanie rozwiązań do zadań – w języku obcym. W przypadku zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu uczniowie korzystają z płyty przygotowanej do arkusza standardowego („100”) z poleceniami w języku polskim.

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

<p>2. Możliwość przystąpienia do egzaminu w oddzielnej sali (dotyczy egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego), jeżeli – ze względu na przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu do 210 minut – jest to konieczne do przeprowadzenia egzaminu dla wszystkich zdających w niezakłócony sposób.</p>
<p>3. Możliwość korzystania ze słownika dwujęzycznego w wersji papierowej lub elektronicznej (język polski – język ukraiński i język ukraiński – język polski) na egzaminie z języka polskiego. Słownik zapewnia szkoła lub uczeń.</p>
<p>4. Zapewnienie obecności specjalisty, np. psychologa, pedagoga (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym lub zapewnienia wsparcia psychologicznego.</p>
<p>5. Zapewnienie obecności tłumacza (język polski – język ukraiński), który przekaze zdającym informacje dotyczące zasad przeprowadzania egzaminu przekazywanych przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym. Tłumacz może być członkiem zespołu nadzorującego.</p>
<p>6. Pomoc nauczyciela (członka zespołu nadzorującego), który przed przystąpieniem ucznia do pracy odczytuje z arkusza rezerwowego jeden raz głośno, po kolei wszystkie teksty liczące po 250 wyrazów lub więcej, stanowiące podstawę zadań egzaminu ósmoklasisty z <u>języka polskiego</u> (możliwe w przypadku, gdy uczeń rozumie język polski, jednak ma problemy z płynnym czytaniem tekstu pisanego).</p>
<p>7. Skorzystanie z dostosowań przewidzianych w <i>Komunikacie</i> dla poszczególnych grup zdających. Dostosowanie takie <u>wymaga pisemnego porozumienia</u> dyrektora szkoły z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.</p>

 Tabela 1.19	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z zaburzeniem widzenia barw		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-K00		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(sposób zamawiania arkuszy dla uczniów z zaburzeniem widzenia barw jest opisany w pkt 28 Komunikatu)

1. Arkusz dostosowany do dysfunkcji, zamówiony w porozumieniu (w formie pisemnej) z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej do 16 listopada 2023 r. (por. pkt 28. Komunikatu). Arkusz uwzględnia uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi, tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszycie zadań egzaminacyjnych.

CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA
 DYREKTOR

 dr Marcin Smolik